

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 07.07.1986, sp. zn. 5 Tz 21/86, ECLI:CZ:NS:1986:5.TZ.21.1986.1

Číslo: 19/1987

Právní věta: V obydlené části města, zastavěné rodinnými domky, kde nelze vyloučit pohyb osob ve vozovce, je řidič autojeřábu, jestliže se rozhodne couvat a nemá dostatečný rozhled za vozidlo, povinen zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby (§ 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb. ve znění pozdějších předpisů). K tomu je povinen i tehdy, když před nastoupením do vozidla na vozovce ani v její blízkosti žádnou osobu neviděl.

Soud: Nejvyšší soud České soc. rep.

Datum rozhodnutí: 07.07.1986

Spisová značka: 5 Tz 21/86

Číslo rozhodnutí: 19

Číslo sešitu: 4-5

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Doprava

Předpisy: 140/1961 Sb. § 224 60/1961 Sb. § 19 100/1975 Sb. § 19 ods. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 19

V obydlené části města, zastavěné rodinnými domky, kde nelze vyloučit pohyb osob ve vozovce, je řidič autojeřábu, jestliže se rozhodne couvat a nemá dostatečný rozhled za vozidlo, povinen zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby (§ 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb. ve znění pozdějších předpisů). K tomu je povinen i tehdy, když před nastoupením do vozidla na vozovce ani v její blízkosti žádnou osobu neviděl.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR z 7. 7. 1986 sp. zn. [5 Tz 21/86.](#))

K stížnosti pro porušení zákona, kterou podal generální prokurátor ČSR, Nejvyšší soud ČSR zrušil usnesení okresního prokurátora v Chrudimi ze dne

16. prosince 1985 sp. zn. Pv 240/85 a tomuto prokurátorovi přikázal, aby věc znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatele VB okresní správy SNB, oddělení vyšetřování VB v Chrudimi ze dne 17. 6. 1985 sp. zn. ČVS VV-124/1985 bylo podle § 160 odst. 1 tr. ř. zahájeno trestní stíhání a usnesením téhož vyšetřovatele ze dne 3. 7. 1985 sp. zn. ČVS VV-124/1985 bylo podle § 163 odst. 1 tr. ř. vzneseno obvinění pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., kterého se měl dopustit tím, že dne 17. června 1985 ve 14.45 hod. v Chrudimi jako řidič nákladního automobilu Tatra 148 - autojeřáb SPZ CR 60-80 z majetku Zemědělského stavebního sdružení Chrudim při couvání z ulice Kubánské do ulice Slezské pravou zadní částí automobilu zachytil a potom přejel nezletilou V. Z., nar. 22. 11. 1978, která v důsledku utrpených zranění na místě zemřela.

Usnesením okresního prokurátora v Chrudimi ze dne 16. prosince 1985 sp. zn. Pv 240/85 bylo podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. trestní stíhání obviněného pro shora uvedený skutek zastaveno. Toto usnesení nabylo právní moci.

Ve lhůtě uvedené v § 272 tr. ř. podal proti tomuto usnesení generální prokurátor ČSR v neprospěch obviněného stížnost pro porušení zákona. V ní poukazuje na to, že okresní prokurátor převzal nereálný závěr znalce z oboru silniční dopravy, že nezletilá se v době před započatím couvání nacházela mezi koly obou zadních náprav na pravé straně nákladního vozu, aniž by vyšetřovacím pokusem ověřil, zda je reálné, aby se dítě o výšce nezletilé do tohoto prostoru vešlo. Tomuto závěru odporují i další důkazy, zejména poloha těla nezletilé po nehodě a svědecké výpovědi matky a dědečka poškozené o tom, že nezletilá šla do obchodu koupit krupici, takže neměla důvod lehat si mezi kola zadních náprav automobilu. Ve stížnosti pro porušení zákona je dále vysloven názor, že obviněný neměl při couvání náležitý rozhled za nákladní vozidlo, a že tedy okresní prokurátor pochybil, pokud nepovažoval za nutné, aby si obviněný zajistil bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby ve smyslu § 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb.

Nejvyšší soud ČSR přezkoumal usnesení okresního prokurátora v Chrudimi v rozsahu uvedeném v § 267 odst. 1 tr. ř., přezkoumal též správnost řízení, jež mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen.

Okresní prokurátor vzal za prokázáno, že v okamžiku, kdy bylo vozidlo uvedeno do chodu, nacházela se nezletilá V. Z. na pravé straně automobilu mezi koly první a druhé zadní nápravy. Zde měla k dispozici prostor o rozměrech 105 cm a ve výši 55 cm nad ní 27 cm, kam se mohla při své postavě o výšce 113 cm, hmotnosti 22 kg a obvodu hrudníku 52 cm vejít. Proto je při couvání nezasáhla kola poslední nápravy vozu, tj. druhé zadní nápravy. Z krevních stop nalezených na pravém kole přední nápravy, obou kolech první zadní nápravy, ze stop na těle poškozené a z krevních otisků desénu pneumatik na vozovce okresní prokurátor dovodil, že poškozená byla nejprve přejeta pneumatikami pravého vnějšího kola první zadní nápravy a pak ještě pneumatikou pravého předního kola. Na základě těchto zjištění pak okresní prokurátor učinil závěr, že v prostoru, kde se poškozená před započatím couvání nacházela, nebyla pro obviněného viditelná ani v případě vizuální kontroly prostoru za vozidlem. Obviněný neměl ani povinnost zajistit si bezpečné couvání způsobilé a náležitě poučené osoby ve smyslu § 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., neboť tuto povinnost má řidič jen tehdy, jestliže existuje alespoň vzdálené nebezpečí ohrožení života nebo zdraví ostatních účastníků silničního provozu. Taková situace však v tomto případě nenastala, a proto obviněnému nelze přičítat zavinění za vznik dopravní nehody.

Uvedená verze vzniku a průběhu dopravní nehody však dosavadními důkazy není bezpečně prokázána a vadné jsou též právní závěry okresního prokurátora.

Okresní prokurátor ponechal bez povšimnutí svědecké výpovědi V. Z. a V. Z., kteří tvrdili, že nezletilá šla do prodejny pro krupici; neměla tedy důvod lehat si mezi kola zadních náprav nákladního automobilu.

Pochybnosti vzbuzuje i tvrzení, že by se poškozená vešla mezi kola obou zadních náprav nákladního vozu. Ve spise je sice založen „náčrtek zadní dvoumontáže T 148“, kde jsou uvedeny rozměry prostoru mezi koly zadních náprav; není však patrné, kdo a u kterého vozu tento náčrtek pořídil a nelze tedy ověřit správnost jeho údajů. Ke zjištění, zda se mezi kola zadních náprav poškozená vešla, však nestačilo zjistit rozměry tohoto prostoru. Byla třeba vyšetřovacím pokusem ověřit nejen zda, ale též v jaké poloze se dítě o stejné výšce jako poškozená mezi kola zadních náprav vejde. Teprve bylo-li by zjištěno, že prostor mezi koly je dostatečný, měl by znalec z oboru silniční dopravy, který měl být přítomen vyšetřovacímu pokusu, vyjádřit, zda při pohybu vozu mohla být poškozená nalezena v poloze, jak je patrna z ohledání místa dopravní nehody a z fotodokumentace.

Poloha těla poškozené po nehodě s nakročenou pravou nohou k chodníku svědčí spíše pro to, že nezletilá byla sražena při chůzi či běhu za zadní částí vozu, tedy že byla sražena při chůzi či běhu za zadní částí vozu, tedy že byla přejeta i druhou zadní nápravou. Pro tuto verzi vzniku dopravní nehody svědčí též nález lidských vlasů na pravém vnějším kole této druhé zadní nápravy. Ani s tímto důkazem se okresní prokurátor nevyřadil, ačkoliv vlasy měly být nejprve podrobeny podrobnému zkoumání, zda šlo o vlasy nezletilé poškozené. Doplněním znaleckého posudku znalce z oboru silniční dopravy mělo pak být dále vysvětleno, zda je možné, aby se na pravém vnějším kole druhé zadní nápravy nacházely vlasy poškozené i v případě, že by tímto kolem nebyla přejeta.

Naproti tomu znalcům z oboru soudního lékařství mělo být uloženo, aby se vyjádřili, zda bylo možné, aby byla poškozená přejeta i pravým vnějším kolem druhé zadní nápravy, aniž by na pneumatice tohoto kola byly zjištěny krevní stopy, a aby případně vysvětlil, proč se v tomto případě našly krevní stopy až na pneumatikách první zadní nápravy.

Ve spise je zadokumentováno ohledání stop na pneumatikách nákladního vozu. Chybí však údaj, zda stopy biologického původu nebyly nalezeny i na pravé vnitřní pneumatice druhé zadní nápravy. Přestože byl zjišťován též desén této pneumatiky, není patrný výsledek tohoto ohledání. Zjištění desénu a stop na uvedené pneumatice bylo nutné pro potvrzení nebo vyloučení některé ze zmíněných verzí vzniku dopravní nehody.

K ověření obou verzí možnosti vzniku a průběhu dopravní nehody měl být též proveden vyšetřovací pokus, který by na základě umístění stop desénu pneumatik na vozovce objasnil přesné místo, kde byl nákladní automobil zaparkován a jeho pohyby při couvání ve vozovce. Rovněž zjištění výhledových poměrů obviněného z kabiny nákladního vozu do míst za automobilem a za pravým zadním bokem vozidla mělo být provedeno vyšetřovacím pokusem.

Teprve na základě takto provedeného dokazování mohl být učiněn spolehlivý závěr o vzniku a průběhu dopravní nehody a bylo též možno věc správně posoudit po stránce právní.

Nelze však souhlasit ani s názorem okresního prokurátora, že neexistovalo vzdálené nebezpečí ohrožení života či zdraví účastníků silničního provozu. Obviněný couval nejprve přímo vzad, pak si jízdou vpřed najel do levé poloviny Kubánské ulice, odkud znovu couval kolem rohu Kubánské a Slezské ulice do ulice Slezské. Nakonec ze Slezské ulice odbočil vpravo do ulice Kubánské, tedy do opačného směru, než ve kterém měl automobil zaparkován. Tento nebezpečný a časově náročný manévr prováděl v odpoledních hodinách všedního dne v obydlené části města, zastavěné rodinnými domky, kde nelze vyloučit pohyb osob vracejících se ze zaměstnání, starších osob, popř. dětí ve vozovce. V takové situaci je řidič, který se rozhodne pro couvání a nemá dostatečný rozhled za vozidlo, povinen zajistit bezpečné couvání pomocí způsobilé a náležitě poučené osoby ve smyslu § 19 odst. 2 vyhl. č. 100/1975 Sb., a to i tehdy, když při příchodu k vozidlu na ulici nikoho neviděl.